

A photograph of three young adults sitting on a curved stone ledge outdoors. They are dressed in casual attire, including a denim jacket and light-colored sweaters. One person is holding a book, and another is looking at a tablet. The background shows a stone wall and a paved area. The entire image has a light blue-green color overlay.

Det er nå jobben starter!

Asbjørn Røiseland

Nord universitet

NOU

Vurdering av 21 kommunesammenslutninger

NOU 1974: 14

NORGES
OFFENTLIGE
UTREDNINGER

«Nye Halden» - 1965 – tilfellet «Berg»

Spørsmålet om å gjenopprette Berg som egen kommune ble tatt opp i 1968 av et aksjonsutvalg som innbyggere i Berg valgte. Aksjonsutvalget foranlediget avholdt folkeavstemning om spørsmålet i Berg 29. april 1968. Ved denne deltok 2 601 personer eller omlag 41 pst. av de stemmeberettigede. Det ble avgitt 2 481 stemmer for å gjenopprette Berg som egen kommune, mens 120 stemte for fortsatt tilknytning til Halden.

«Nye Moskenes» - 1965 – skille Moskenes og Flakstad?

Når flertallet i utvalget vil tilrå deling av kommunen, er det i første rekke fordi det ikke synes å være utsikt til bedre samarbeid innen rimelig tid. Folketallet i de to tidligere kommuner er noenlunde det samme, og det kan lett føre til at bygdene kan veksle om å ha flertallet i kommunestyret fra valg til valg. Dette forhold er nok en faktor som vil gjøre det vanskelig å dempe motsetningsforholdet. Flertallet har også lagt vekt på

«Nye Ålesund» – 1965 – opprette en helt ny kommune?

A. Flertallets uttalelse.

Sula har aldri vært egen kommune. Den har i alle år tilhørt Borgund kommune. Tanken om Sula som egen enhet er imidlertid ikke av ny dato, men det var først da spørsmålet om sammenslutning mellom Ålesund og Borgund oppsto, at saken fikk aktualitet.

Hva kan vi lære?

- Alle eksemplene og problemtilfellene på 60-70-tallet handler om at man ikke har klart å forme et nytt *politisk/demokratisk* fellesskap
- Alternativt: Man lyktes ikke med den politiske/demokratiske *integrasjonen*
 - Integrasjon = danne et hele; innlemme i en helhet

Hva slags integrasjonsprosjekt står vi overfor?

- Strukturell integrasjon
 - nye kommunegrenser
- Organisatorisk integrasjon
 - organisasjoner som smelter sammen
- Politisk integrasjon
 - Politiske partier, nominasjon, valg, politisk organisering, fordeling av makt
- Sosial og kulturell integrasjon
 - identitet og sosialt handlingsmønster

«Lett»

Vanskelig

«Nykommune-strategien»

- Høye integrasjonsambisjoner - lage en ny og større kommune
- Praktiske uttrykk:
 - Sammenslåing og avvikling av det gamle. Politisk og administrativ sentralisering, eventuelt med distrikts-organisert tjenesteproduksjon.
- Fordel:
 - Store endringer gjennomføres raskt. Deretter kan en ny hverdag begynne
- Ulempe
 - Grobunn for tunge framtidige konflikter, små steder med framtidig potensiale blir glemt? Motstand og transaksjonskostnader?

«Unionsstrategien»

- Lavere integrasjonsambisjoner - lage en ny kommune, men beholde noe av det gamle
- Praktiske uttrykk
 - Tjenestesteder består som før
 - Politisk desentralisert kommune gjennom kommunedeler og kommunedelsutvalg
- Fordeler
 - Gir anledning til gradvis og naturlig sosial og politisk integrasjon
 - «Den vet best hvor skoen trykker som har den på»
- Ulempe
 - Kan gi mye unødvendig byråkrati og transaksjonskostnader, «vinninga kan gå opp i spinninga»

Nærmere om «politisk integrasjon» I

- De lokale politiske partiene – på utsiden av systemet, men desto viktigere!
 - Partiene må etablere ny kommuneorganisasjon
 - Behov for ryddige og tillitsvekkende nominasjonsprosesser
 - Kommunen kan medvirke gjennom fasilitering, koordinering, incentiver, tilskudd, osv.

Nærmere om «politisk integrasjon» II

- Geografisk spredning av politisk makt gjennom kommunedelsutvalg?
 - Hvordan inndele
 - Gamle grenser versus integrasjon
 - Hvem skal delta?
 - Hvor partipolitisk?, Rekruttering gjennom valg eller folkemøte?
 - Sikre kommunikasjon på tvers
 - skape følelse av «samme båt»
 - Hvilke oppgaver?
 - Unngå resolusjonskvern!
 - Vide muligheter i K-lov – både planlegging (foreslå planer), forvaltning og utvikling

The screenshot shows the top navigation bar of the Norwegian government website (Regjeringen.no) with a dark blue background and white text. The main navigation menu includes 'Tema', 'Dokument', 'Aktuelt', 'Departement', and 'Regjering'. Below the navigation bar, there is a breadcrumb trail: 'Du er her: Forsiden > Tema > Kommuner og regioner > Kommune- og regionreform > A bygge nytt Lokaldemokrativeileder'. The main content area is titled 'Lokaldemokrativeileder' and contains a paragraph of text: 'Når flere kommuner slår seg sammen, må en ny kommune utvikles. I denne prosessen er det viktig at kommunen diskuterer hvordan lokaldemokratiet skal fungere. Denne veilederen presenterer grunnleggende sider ved lokaldemokratiet, og viser gjennom praktiske eksempler hvordan kommuner kan jobbe godt med lokaldemokratiske spørsmål. Målet med veilederen er at kommuner som slår seg sammen vurderer sin demokratiske praksis, og utvikler velfungerende demokratiske arenaer til beste for innbyggerne.'

Nærmere om «politisk integrasjon» III

- Andre typer demokratiske medvirkningsformer
 - Oppgaveutvalg/ «saksforberedende komiteer med borgerdeltakelse»
 - Deltakelsesbasert budsjettering (participatory budgeting)?
 - Borgerjury
 - Systematisk samarbeid med lokalt initierte lokalutvalg (velforeninger, borettslag, utviklingslag, osv.)
 - Frivillighetspolitikk, strategi for samskaping

Det endelige målet: Sosial og kulturell integrasjon

- Et outcome mer enn output – utenfor kontroll
- Men valgene vi tar nå kan bli avgjørende viktige!